

2000-12-14

Till Regeringskansliet
Statsrådsberedningen
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över betänkandet "En uthållig demokrati!" SOU 2000:1

Folkbildningsförbundet är studieförbundens intresseorganisation och har till uppgift att stärka studieförbundens ställning i samhället.

Folkbildningsförbundet vill hänvisa till studieförbundens remissvar. Som stiftare och medlem i Folkbildningsrådet vill vi också hänvisa till rådets remissvar. Därutöver vill Folkbildningsförbundet nämna några nyckelbegrepp som beskriver studieförbundens betydelse för att stärka och utveckla demokratin.

En mötesplats för påverkan

Utmärkande för studieförbundens verksamhet är att deltagarna själva söker sig dit och drivs av ett eget engagemang. Genom att ge möjlighet till samtal och eftertanke, kunskap och medvetenhet vill studieförbunden medverka till att ge människor möjlighet att kunna påverka såväl samhället som de egna livsvillkoren. Att i grupp inhämta kunskaper, reflektera, värdera och utbyta erfarenheter för att nå insikt är en viktig del av demokratin och en bra grund för att påverka samhällsbygget.

Bildning för påverkan

Kunskap och bildning går hand i hand. Studieförbunden arbetar med både och. Bildning är möjligheten att lära för sin egen skull, inte för arbetsmarknadens eller andras krav utan för den egna önskan att utvecklas. Det är en process som pågår hela livet och som sker under eget ansvar och på eget initiativ. I en utbildningssituation tar människor in kunskap utifrån. Bildning förutsätter något utöver inläring, nämligen att ifrågasätta, reflektera och värdera. Kunskapen sätts in i ett sammanhang och värderas utifrån egna erfarenheter, livssituation och annan kunskap som erövrats. Bildning leder till insikt. Den gör det lättare att förstå och påverka både samhället och den egna livssituationen. Det är svårt att hitta några mätverktyg för bildning eftersom det är deltagarna själva som avgör betydelsen.

Utjämning av kunskapsklyftor

Genom sin kunskapssyn och sina pedagogiska metoder är studieförbunden nödvändiga för att utjämna de ökande kunskapsklyftorna som utgör ett reellt hot mot demokratin. Kunskapssynen betonar människors lika värde och möjlighet att utvecklas. Cirkeln som pedagogisk metod utgår från människors behov och intressen, sätter deltagaren i centrum och tar till vara deras erfarenheter. Studiecirkeln passar därför utmärkt för dem som inte funnit en plats i de reguljära utbildningarna.

Kultur och demokrati

Kulturen har en nära koppling till demokratin. Den är ett redskap för kritiskt tänkande, insikt och förändring. Studieförbunden är Sveriges största kulturarrangör. Kulturverksamheten är en förutsättning för ett levande kulturliv i hela landet, utan studieförbundens kulturprogram skulle det bli väldigt tyst i vissa kommuner. Medan kulturarrangemangen ger många människor möjlighet att uppleva kultur ger studiecirkelarna inom det estetiska området möjlighet till eget skapande. Dessutom kan vårt gemensamma kulturarv fortleva och föras vidare tack vare studiecirkelarna, det gäller inte minst gamla hantverkstraditioner och den traditionella kvinnliga kulturen.

Folkhälsan och demokratin

Studieförbundens verksamhet omfattar ett otal studiecirkelklar som får människor att röra på sig – till exempel sång, dans, motion och idrott. För en äldre människa kan något så stillsamt som en sömnadscirkel ha betydelse för den finmotoriska träningen. Men också studiecirkelarna i stort omfattar många så kallade friskfaktorer som enligt senare tids forskning visat sig ha betydelse för människors förmåga att hålla sig friska: sociala relationer och nätverk; möjlighet att påverka den egna livssituationen, deltagande i kulturaktiviteter.

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET – STUDIEFÖRBUNDENS INTRESSEORGANISATION

Berit Oscarsson
ordförande